

Asia: VN/17452/2026-MMM-1

Lausuntopyyntö luonnoksista maa- ja metsätalousministeriön asetuksiksi vesilintuihin, merihanheen, metsähanheen ja nokikanaan liittyen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Luonnonvarakeskus (Luke) kiittää mahdollisuudesta lausua maa- ja metsätalousministeriön luonnoksista asetuksiksi vesilintuihin, merihanheen, metsähanheen ja nokikanaan liittyen ja lausuu asiasta seuraavaa:

(1) Luonnos Maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi vesilintujen hämärametsästyksen kieltämisestä metsästysvuosina 2026–2029

Luonnonvarakeskus tukee asetusluonnoksen päälinjaa. Vesilintujen metsästyksen rajoittaminen huonoissa valaistusolosuhteissa on perusteltua erityisesti lajintunnistuksen, turvallisen ja eettisen ampumatilanteen sekä taantuvien vesilintulajien suojelun näkökulmasta.

Luonnonvarakeskus huomauttaa kuitenkin, että asetuksen nimessä käytetty ilmaus ”hämärametsästys” ei täysin vastaa asetuksen varsinaista sisältöä. Asetusluonnoksen mukaan vesilintujen metsästys olisi kielletty auringonlaskua seuraavan tunnin päättymisestä auringonnousua edeltävän tunnin alkuun asti. Metsästys olisi siis edelleen sallittua tunnin ajan auringonlaskun jälkeen ja tunnin ajan ennen auringonnousua. Sorsastuskaudella 20.8. alkaen nämä tunnit ovat Suomessa käytännössä määritelmän mukaisesti hämärän aikaa (nk. porvarillinen hämärä). Näin ollen asetus ei varsinaisesti kiellä hämärässä metsästystä, vaan pimeään tai selvästi heikompien valaistusolosuhteiden aikaan tapahtuvan metsästyksen.

Luonnonvarakeskus pitää tärkeänä, että asetuksen nimi ja viestintä eivät aiheuta väärinkäsitystä metsästäjille tai yleisölle. Asetusta voisi sisällöllisesti kuvata täsmällisemmin esimerkiksi pimeään ajan vesilintumetsästyksen kieltämisellä. Jos nimikkeenä säilytetään hämärametsästyksen kieltäminen, perusteluissa olisi hyvä todeta selvästi, että auringonlaskua seuraava tunti ja auringonnousua edeltävä tunti jäävät edelleen metsästyksen sallituksi ajaksi.

Luonnonvarakeskus pitää asetuksen tavoitteita perusteltuina. Monet vesilintulajit ovat keskenään samankokoisia ja samantapaisia, ja lajien erottaminen lentokuvion, koon, äänen tai yleisvaikutelman

perusteella vaikeutuu nopeasti valaistuksen heikentyessä. Tämä koskee myös kokeneita lintuharrastajia ja metsästäjiä. Huonoissa valaistusolosuhteissa kasvaa riski ampua rauhoitettu laji tai sellainen taantunut metsästettävä laji, jonka metsästäjä jättäisi paremmissa olosuhteissa vapaaehtoisesti ampumatta.

Useiden riistavesilintujen kannat ovat Suomessa taantuneet pitkällä aikavälillä. Vaikka kantojen vähenemisen ensisijaiset syyt liittyvät laajasti elinympäristöjen muutoksiin, vesien tilaan, pesimämenestyksen heikkenemiseen ja vieraspetojen vaikutuksiin, metsästyksen sääntely on yksi niistä keinoista, joilla voidaan varmistaa, ettei lisäkuolleisuus heikennä taantuvien lajien tilannetta. Valoisan ja riittävästi hämärän ajan ulkopuolelle ajoittuvan metsästyksen rajoittaminen tukee kestävän ja vastuullisen metsästyksen periaatteita.

Luonnonvarakeskus pitää erityisen tärkeänä, että asetuksella parannetaan metsästyksen käytännön edellytyksiä valikoivuuteen. Lajitunnistuksen lisäksi, hyvissä valaistusolosuhteissa metsästäjällä on paremmat mahdollisuudet myös arvioida ampumatilanne ja varmistaa, että osuma on eettisesti hyväksyttävä. Samalla haavoittumisriski todennäköisesti pienenee verrattuna metsästyksen pimeässä tai lähes pimeässä.

Luonnonvarakeskus pitää hyvänä, että asetusluonnoksessa haavoittuneen eläimen etsintä, lopettaminen ja haltuun ottaminen sallitaan pimeässä. Tämä on eläinsuojelullisesti välttämätön ja metsästyksen eettisten periaatteiden mukainen poikkeus.

Luonnonvarakeskus toteaa, että hämärämetsästyskiellon vaikutusta vesilintujen kokonaissaaliisiin on vaikea arvioida täsmällisesti, koska saaliin jakautumisesta päivän eri valoisuusjaksoihin ei ole käytettävissä olevaa tietoa. On kuitenkin todennäköistä, että rajoitus pienentää jonkin verran vesilintusaaliita, koska monien vesilintujen aktiivinen iltalentö ajoittuu hämärään ja sen jälkeiseen aikaan. Saaliin mahdollinen pieneneminen on taantuvien lajien kannalta suotuisaa ja varovaisuusperiaatteen mukaista.

Yhteenvetona Luonnonvarakeskus tukee asetusta vesilintujen metsästyksen kieltämisestä auringonlaskua seuraavan tunnin päättymisestä auringonnousua edeltävän tunnin alkuun. Rajoitus parantaa lajitunnistuksen edellytyksiä, vähentää virheellisen saaliin riskiä, tukee eettistä metsästystä ja on johdonmukainen osa taantuvien vesilintukantojen suojelua. Luonnonvarakeskus ehdottaa kuitenkin, että asetuksen nimessä tai vähintään perusteluissa täsmennetään, ettei asetus kiellä hämärässä tapahtuvaa metsästystä sinänsä, vaan pimeän ajan tai selvästi heikkojen valaistusolosuhteiden metsästyksen.

(2) Luonnon Maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi merihanhen metsästyksen kieltämisestä metsästysvuosina 2026–2029

Luonnonvarakeskus tukee asetusluonnoksen päälinjaa. Esitetyt rajoitukset jatkaisivat edellisellä kolmivuotiskaudella voimassa ollutta sääntelyä, jossa merihanhen metsästys on kielletty sisämaassa, mutta sallittu määritellyllä rannikkoalueella. Sallituilla metsästysalueilla metsästystä rajattaisiin edelleen metsästäjäkohtaisella kahden merihanhen vuorokausikiintiöllä sekä ravintohoukuttimen käyttöä koskevalla kiellolla aikaistetun peltometsästyksen aikana.

Merihanhi on Suomessa viime vuosikymmeninä runsastunut erityisesti saaristossa ja rannikkoseuduilla. Sisämaassa pesivä kanta on edelleen selvästi pienempi ja leviämismuutoksessa. Luonnonvarakeskus pitää johdonmukaisena ja perusteltuna, että sisämaan metsästyskieltoa

jatketaan, jotta merihanhen levittäytyminen sisävesille ja sisämaan kosteikoille voi jatkua. Sisämaan kannan vakiintuminen edellyttää riittävän pitkäjänteistä rauhoitusta.

Suomessa pesivät merihanhet kuuluvat kahteen eurooppalaiseen muuttoreittipopulaatioon. Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan merihanhet kuuluvat pääosin läntiseen populaatioon, kun taas Satakunnan, Varsinais-Suomen, Uudenmaan ja Kymenlaakson merihanhet kuuluvat pääosin Keski-Euroopan populaatioon. Suomen merihanhikannan jakautuminen kahteen eri populaatioon on metsästyksen säätelyssä huomioitu jakamalla maa läntiseen ja keskiseen kannanhoitoalueeseen. EU:n lintudirektiivin vuosien 2019–2024 raportoinnin perusteella Suomen läntisellä kannanhoitoalueella pesivän kannan kooksi arvoitiin noin 3 800–7 600 paria ja pitkän aikavälin kehityssuunta selvästi kasvavaksi (lyhyellä aikavälillä epävarma). Suomen keskisellä kannanhoitoalueella pesivän kannan kooksi arvoitiin 8 000–15 000 paria ja kannan kehityssuunta vakaaksi sekä pitkällä että lyhyellä aikavälillä. Molempien populaatioiden kokoluokka ja kehityssuunta mahdollistavat merihanhen metsästyksen jatkamisen rannikkoalueilla, kunhan pyynti säilyy tarkoituksenmukaisesti rajattuna ja saaliin määrää seurataan. Luonnonvarakeskus toteaa, että alustavat analyysit vuosina 2019–2026 satelliittilähettimillä ja kaularenkailla merkatuista linnuista viittaavat siihen, että merihanhen metsästyspaine on selvästi eri suuruinen läntisellä ja keskisellä kannanhoitoalueella. Suomessa tapahtuvan metsästyskuolleisuuden rooli lintujen kokonaiskuolleisuudessa vaikuttaisi myös olevan erilainen. Nämä alustavat havainnot tukevat kannanhoitoalueittaista tarkastelua metsästyksen säätelyssä.

Luonnonvarakeskus pitää metsästäjäkohtaista merihanhen vuorokausikiintiötä tarpeellisenä, mutta katsoo, että kiintiötä voitaisiin arvioida myös kannanhoitoalueittain. Kiintiö pienentää paikallisesti hyvin suurten saaliiden riskiä ja tukee sitä, että merihanhen metsästys jakautuu tasaisemmin metsästäjien kesken. Samalla se mahdollistaa edelleen merihanhen metsästyksen ja paikallisten viljelyvahinkojen ehkäisemisen alueilla, joilla kanta on metsästystä kestävä.

Luonnonvarakeskus pitää myös ravintohoukuttimen käytön kieltoa aikaistetussa peltometsästyksessä perusteltuna. Aikaistetun peltometsästyksen tarkoituksena tulee olla ensisijaisesti satovahinkojen ehkäiseminen, ei suuren saaliin tavoittelu. Metsästystä tulisi käytännössä kohdentaa niille pelloille, joilla merihanhet aiheuttavat tai voivat aiheuttaa vahinkoa markkinakelpoisille satokasveille. Pyynti pelloilla, joilla ei ole vahingoille alttiita kasveja tai joilta sato on jo korjattu, ei vastaa aikaistetun peltometsästyksen tarkoitusta, ja sitä tulisi välttää.

Luonnonvarakeskus toteaa, että aikaistettuun peltometsästykseen liittyy myös varovaisuutta edellyttäviä piirteitä. Erityisesti Perämeren alueella osalla merihanhipoikueista voi olla elokuun alkupuolella vielä lentokyvyttömiä poikasia. Lentokyvyttömiin poikueisiin ja niiden emoihin kohdistuvaa metsästyskuolleisuutta vähentää se, että tällaiset poikueet pysyttelevät pääosin saaristossa ja rannikon sulkimisalueilla eivätkä yleensä keräänny pelloille. Aikaistetun metsästyksen vaikutuksia poikueisiin ja muuton ajoittumiseen on kuitenkin perusteltua arvioida käytettävissä olevan tiedon perusteella.

Merihanhen metsästyksen kestävyys arvioinnissa keskeistä on tieto toteutuneen saaliin määrästä sekä alueellisesta ja ajallisesta jakaumasta. Lakisääteiset saalisilmoitukset ja pienriistasaaliskysely muodostavat tähän arviointiin olennaisen tietopohjan. Tyypillisesti kyselytutkimuksen perusteella saalit ovat tulkittavissa suuremmiksi kuin mitä lakisääteiset ilmoitukset antavat tulokseksi. Saaliin ikärakenteen seuranta esimerkiksi vapaaehtoisin valokuvoin voisi tuottaa hyödyllistä lisätietoa siitä, miten metsästyksessä kohdistuu nuoriin ja aikuisiin lintuihin.

Yhteenvedona Luonnonvarakeskus tukee esitettyä asetusta. Sisämaan metsästyskielto on edelleen tarpeellinen merihanhen leviämisen ja sisämaan pesimäkannan vahvistumisen turvaamiseksi. Rannikkoalueilla tapahtuva merihanhen metsästys on nykyisen kannan tilan perusteella mahdollista, kunhan sitä rajoitetaan asetusluonnoksen mukaisesti vuorokausikiintiöllä ja aikaistetun peltometsästyksen ravintohoukuttimen käyttökiellolla. Luonnonvarakeskus korostaa, että aikaistetun peltometsästyksen tulee säilyä vahinkojen ehkäisyyn kohdennettuna keinona ja että sääntelyn vaikutusten arvioinnissa on keskeistä huomioida saaliin määrä sekä sen alueellinen ja ajallinen jakautuminen.

(3) Luonnon maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi metsähanhen metsästyksen kieltämisestä metsästysvuonna 2026–2027

Luonnonvarakeskus pitää perusteltuna, että metsähanhen metsästystä rajoitetaan edelleen ja että metsästys sallitaan vain rajatuilla alueilla, rajattuina aikoina saalis- ja pyyntitaparajoituksia noudattaen. Taigametsähanhen (*Anser fabalis fabalis*) kanta on vähentynyt voimakkaasti 1990-luvulta lähtien, minkä vuoksi lajin metsästys oli kiellettyä vuosina 2014–2016 ja sen jälkeen metsästysasetuksin alueellisesti ja ajallisesti rajoitettua siten, että metsästyspaine on kohdistunut elinvoimaiseen läpimuuttavan tundrametsähanhen (*A. serrirostris rossicus*) kantaan. Vuosina 2020–2025 myös Suomen taigametsähanhien pesimäkantaan kohdistuva metsästys on ollut rajatusti sallittua kahdeksan päivän ajan elokuussa rajatulla alueella Lapissa (2020–2025), Pohjois-Pohjanmaalla (2023–2025) ja Kainuussa (2024–2025). Vuosina 2022–2025 metsästys kiellettiin kolmen pohjoisimman kunnan alueella, koska kanta on alueella hyvin harva. Metsähanhen metsästyksen säätelyssä on edelleen perusteltua noudattaa varovaisuusperiaatetta.

Suomessa pesivä metsähanhikanta kuuluu lähes kokonaisuudessaan taigametsähanheen. Suomen pesimäkanta on osa Suomen ja Luoteis-Venäjän pesimäkantaa, jonka hoitoa tarkastellaan muuttoreittitasolla AEWA:n kansainvälisessä hanhikantojen hoidon työssä. Vuonna 2025 hyväksytyssä AEWA:n taigametsähanhen hoitosuunnitelman päivityksessä tämän kannan tavoitetasoksi on asetettu 60 000–80 000 yksilöä keväällä. Vuoden 2026 AEWA:n arvion mukaan kannan koko on 67 280–84 183 yksilöä. Kanta on siis arvion mukaan edelleen tavoitetasossa, mutta vuoden 2026 talvi- ja kevtlaskentojen matalat määrät viittaavat mahdolliseen laskuun. Tällä hetkellä ei ole selvää, missä määrin havaittu muutos johtuu todellisesta kannanmuutoksesta ja missä määrin laskentateknisistä tai lintujen alueelliseen ja ajalliseen esiintymiseen liittyvistä tekijöistä. Viitteitä normaalia suuremmasta talvikuolleisuudesta (talvi 2025–2026) saatiin Luonnonvarakeskuksen satelliittiseurannoissa olevien hanhien osalta.

Suomen pesimäkannan arviointiin liittyy edelleen huomattavaa epävarmuutta. Metsähanhi pesii ja sulkii syrjäisillä, vaikeasti saavutettavilla suo- ja pienvesialueilla. Lisäksi suurin osa pesinnässään epäonnistuneista tai pesimättömistä linnuista siirtyy kesällä sulkimaan Pohjois-Venäjälle, mikä vaikeuttaa Suomessa havaittavan sulkivan kannan perusteella tehtävää tulkintaa. EU:n lintudirektiivin vuosien 2019–2024 raportoinnin alustavissa tuloksissa Suomen pesimäkannan kooksi on arvioitu noin 4 000 potentiaalisesti pesivää paria, joista n. 1400 paria poikasineen jää Suomeen sulkimaan, mutta arvioon liittyy edelleen melko suuri epävarmuus. Luonnonvarakeskuksen elinympäristömallinnukseen perustuvan kanta-arvion alustavien tulosten mukaan sulkivan kannan määrä vastaa melko hyvin aiempaa direktiiviraportointiin tehtyä karkeampaa arviota. Kotimaisen kannan arvioinnissa on tärkeää nojautua ajantasaiseen ja riittävän kattavaan tietopohjaan.

Luken kesällä 2025 toteuttamissa metsähanhen helikopterilaskennoissa tarkistettiin 1 295 potentiaalista sulkimipaikkaa. Hanhia havaittiin yhteensä 1 268 yksilöä 61 kohteelta, joista 580 oli aikuisia ja 676 poikasia. Havaittu yksilömäärä oli suurin koko vuosien 2020–2025 seurantajaksolla. Samalla asutus- tai kohtaamisfrekvenssit olivat kuitenkin alhaisella tasolla, mikä osoittaa, että myönteisistä havainnoista huolimatta kanta on edelleen alueellisesti harva ja paikoittainen. Poikastuotto oli vuonna 2025 parempi kuin vuonna 2024, mutta alueelliset erot olivat suuria. Pohjoisen kannanosan asutusfrekvenssit ja keskimääräiset parvikoot ovat olleet seurannassa järjestelmällisesti keskistä kannanosaa alhaisempia.

Luonnonvarakeskus pitää hyvänä, että asetusluonnoksessa säilytetään metsästyskielto Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa. Käytettävissä olevat seurantatiedot eivät anna perusteita avata metsästystä näillä alueilla. Pohjoisimman Lapin metsähanhikanta on erittäin harva, ja lisäksi alueella on myös hyvin harva tundrametsähanhen pesimäesiintymä, jonka koko ja asema tunnetaan puutteellisesti. Taigametsähanhen ja tundrametsähanhen erottaminen metsästystilanteessa on vaikeaa, mikä lisää varovaisuuden tarvetta.

Luonnonvarakeskus pitää perusteltuna, että Pohjois-Suomen pesimäalueilla sallittu pyynti on rajattua ja että sitä koskevat edelleen yhden metsähanhen metsästäjäkohtainen vuosikiintiö, peltometsästyskielto ja ravintohoukuttimen käytön kielto. Nämä rajoitukset ovat keskeisiä sen varmistamiseksi, että pyynti pysyy määrällisesti vähäisenä ja kohdistuu mahdollisimman pitkälti perinteiseen erämaapyyntiin eikä laajamittaiseen peltopyyntiin. Peltometsästyskiellon jatkaminen on Luken näkemyksen mukaan erityisen tärkeää Suomen pesimäkannan vahvistumisen turvaamiseksi.

Vuoden 2026 seuranta-aineisto kerätään heinäkuun alkupuoliskolla, minkä vuoksi tuoreinta aineistoa ei ole vielä käytössä tätä lausuntoa laadittaessa. Kainuun osalta Luonnonvarakeskus toteaa, että vuoden 2025 seuranta-aineisto viittasi alueen sisäiseen vaihteluun. Kainuun eteläosissa pesinnässään onnistuneita metsähanhia oli enemmän kuin Kainuun pohjoisosissa ja Taivalkosken suunnalla, missä pesinnässään onnistunut kannanosa oli pieni. Tämän vuoksi Kainuun osalta metsästyksen vaikutusten arvioinnin on perusteltua pohjautua kertyvään alueelliseen tietoon, ja rajausten tarkentamista voidaan arvioida uudelleen tiedon karttuessa.

Pohjois-Pohjanmaan osalta Luonnonvarakeskus toteaa, että maakunta on Suomen metsähanhikannan ydinaluetta, mutta eri osien tietopohja vaihtelee. Pohjois-Pohjanmaan pohjois- ja keskiosissa metsähanhen esiintyminen ja sulkimialueet tunnetaan suhteellisen hyvin pitkäaikaisen tutkimus- ja seurantatyön perusteella. Maakunnan etelä- ja lounaisosissa sulkivan kannan runsaudesta ja esiintymispaikoista on vähemmän tietoa, minkä vuoksi metsästyksen kestävyyttä on näillä alueilla arvioitava jatkossakin varovaisuusperiaatteen mukaisesti.

Asetusluonnoksessa esitetään elokuun metsästysalueen laajentamista Pohjois-Karjalassa Ilomantsin, Juuan, Lieksan ja Nurmeksien kuntiin sekä Pohjois-Savossa Rautavaaran ja Sonkajärven kuntiin. Luonnonvarakeskus katsoo, että näillä alueilla rajattu metsästys voi olla hyväksyttävissä, jos pyynti pysyy asetusluonnoksen mukaisesti lyhytaikaisena, metsästäjäkohtaisesti kiintiöitynä ja pelloilta sekä ravintohoukuttimilta tapahtuvan pyynnin ulkopuolella. Uusien alueiden sisällyttäminen metsästysalueeseen korostaa alueellisen saalis- ja havaintotiedon merkitystä sääntelyn vaikutusten arvioinnissa.

Kaakkois-Suomessa loka-marraskuussa sallittu metsähanhen metsästys kohdistuu pääosin Venäjällä pesiviin, läpimuuttaviin tundrametsähanhiin, joiden kanta on elinvoimainen ja moninkertaisesti taigametsähanhikantaa suurempi. Luonnonvarakeskus katsoo, että tällä alueella asetusluonnoksen

mukainen, ajallisesti ja alueellisesti rajattu metsästys voi toteuttaa kestävän metsästyksen periaatteita, kunhan taigametsähanhen sivusaaliin määrää seurataan. Koska lajien erottaminen metsästystilanteessa on erittäin vaikeaa, saaliin lajikoostumusta koskeva tieto on keskeistä metsästyksen vaikutusten arvioinnissa.

Luke huomauttaa, että äskettäisten taksonomisten muutosten vuoksi taigametsähanhi ja tundrametsähanhi luetaan omiksi lajeikseen. Tämä korostaa saaliin lajijakaumaa koskevan tiedon merkitystä sekä kansallisen metsästyksen kestävyuden arvioinnissa että AEWA:n muuttoreittitason kannanhoidossa.

Luonnonvarakeskus toteaa, että taigametsähanhen elpyminen ei riipu yksinomaan metsästyksen säätelystä. Kannan vahvistumiseen vaikuttavat myös pesimä- ja sulkimisaalueiden laatu, petopaine, vesien tila, maankäyttö, suurten infrastruktuurihankkeiden vaikutukset sekä ilmaston ja ravintoverkkojen vaihtelu. Metsästysrajoitukset ovat kuitenkin keskeinen ja nopeasti vaikuttava keino varmistaa, ettei ihmisen aiheuttama lisäkuolleisuus vaaranna kannan elpymistä.

Yhteenvedona Luonnonvarakeskus tukee asetusluonnoksen päälinjaa, jonka mukaan metsähanhen metsästys pidetään kiellettynä valtaosassa maata ja sallitaan vain rajatuilla alueilla, lyhyinä ajanjaksoina ja tiukoin rajoituksin. Luken näkemyksen mukaan metsästäjäkohtainen yhden metsähanhen vuosikiintiö, peltometsästyksen kieltö, ravintohoukuttimen käytön kieltö sekä pohjoisimman Lapin metsästyskiellon jatkaminen ovat välttämättömiä ja perusteltuja. Rajoitusten jatkaminen on linjassa AEWA:n vuoden 2026 arvion kanssa, jonka mukaan Suomen ja Luoteis-Venäjän taigametsähanhikanta on tavoitetason tuntumassa mutta kannan viimeaikaiseen kehitykseen ja laskentatuloksiin liittyy epävarmuutta. Luonnonvarakeskus korostaa, että sääntelyn arvioinnissa on jatkossakin perusteltua nojautua ajantasaiseen kansalliseen ja kansainväliseen tietopohjaan.

(4) Luonnos maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi nokikanan metsästyksen kieltämisestä metsästysvuosina 2026–2029

Luonnonvarakeskus tukee asetusluonnosta, jonka mukaan nokikanan metsästys kiellettäisiin koko maassa kolmen vuoden määräajaksi. Esitetty sääntely jatkaisi edellisellä kolmivuotiskaudella voimassa ollutta nokikanan metsästyskieltoa.

Nokikana on Suomessa vähälukuinen ja pitkällä aikavälillä voimakkaasti taantunut vesilintu. Luken ja Luonnontieteellisen keskusmuseon vesilintuseurannan perusteella nokikanan pesimäkanta on pienentynyt voimakkaasti vuodesta 1986 lähtien. Viimeisen 10 vuoden aikana nokikanan runsaus ei ole muuttunut tilastollisesti merkitsevästi, mutta keskiarvotrendi (–17 %) viittaisi lajin ennemmin taantuneen kuin runsastuneen. Edellisessä kansallisessa uhanalaisuusarvioinnissa nokikana on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi.

Nokikanan metsästysaalis oli viimeisinä sallittuina metsästysvuosina (2021–2023) pieni, lakisääteisten saalisilmoitusten perusteella 30–55, eikä Suomessa tapahtuva metsästys todennäköisesti ole ollut lajin taantumisen ensisijainen syy. Kannan heikko tila ja pitkäaikainen taantuma puoltavat kuitenkin sitä, että metsästyksestä aiheutuva lisäkuolleisuus poistetaan kokonaan ainakin siihen saakka, kunnes kannan elpyminen on selvästi todettavissa.

Nokikanan taantumisen taustalla ovat todennäköisesti ennen kaikkea pesimäympäristöjen laadun heikkeneminen, rehevien lintuvesien muutokset, vedenlaadun ja kasvillisuuden muutokset sekä

vieraspetojen aiheuttama pesimätappio. Metsästyskielto ei yksin riitä kääntämään nokikanakantaa kasvuun, vaan sen rinnalla tarvitaan kosteikkojen ja lintuvesien kunnostusta, pesimäympäristöjen hoitoa sekä tehokasta vieraspetopyyntiä.

Luonnonvarakeskus toteaa, että nokikana on riistalajina helposti tunnistettava, eikä metsästyskiellon käytännön noudattamisen pitäisi aiheuttaa merkittäviä tunnistusongelmia. Kiellon vaikutukset metsästysmahdollisuuksiin jäävät myös vähäisiksi, koska nokikana on ollut saalislajina harvalukuinen ja sen vuotuiset saalismäärät ovat olleet pieniä.

Yhteenvetona Luonnonvarakeskus tukee nokikanan metsästyksen kieltämistä koko maassa metsästysvuosina 2026–2029. Kielto on perusteltu lajin erittäin heikon kansallisen tilan, pitkän aikavälin voimakkaan taantuman ja kestävän metsästyksen periaatteiden näkökulmasta. Luonnonvarakeskus korostaa kuitenkin, että kannan elpyminen edellyttää metsästyskiellon lisäksi pitkäjänteisiä elinympäristöjen hoito- ja kunnostustoimia sekä vieraspetojen aiheuttaman pesimätappion vähentämistä.

Peuhkuri Nina
Luonnonvarakeskus

Piha Markus
Luonnonvarakeskus